

EEUWENOUDE KASTANJEBOOM GERED !

"voor de ingreep"

In de tuin van Prins Hendrikkade 171 in Amsterdam staat de grootste paardekastanje van die stad, meer dan 200 jaar oud en voor velen zichtbaar. De boom heeft helaas te lijden gehad van de afbraak van huizen in zijn naaste omgeving waardoor hij zijn beschutting verloor en er zware takken afbraken. De boom was danig in verval geraakt. De eigenaresse, mevrouw van Embden-Butler, heeft de Bomenstichting om advies gevraagd en een opknapbeurt werd geadviseerd. De hoge kosten waren echter een probleem. Toch heeft mevrouw van Embden de boom laten verzorgen voor f 2.500,-- en de boom kan waarschijnlijk weer lange tijd voort!

Buurtbewoners helpen mevrouw van Embden mee het bedrag bijeen te brengen. Wilt u ook meehelpen? U kunt dit doen door een gift te storten op giro nr. 2108755 t.n.v. penningmeester Bomenstichting te Utrecht, onder vermelding van "Kastanje Amsterdam". In een volgend Bomennieuws zullen wij u de stand van zaken melden.

"na de ingreep"

NIUW: DIASERIE "BOOM IN BEELD"

Nr. 2 De beuk en de spar

Het Landelijk Comité Nationale Boomfeestdag, het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (I.V.N.) en de Bomenstichting hebben nr. 2 van de diaserie "Boom in beeld" over de beuk en de spar, uitgebracht.

Met behulp van 24 dia's wordt het voorkomen en gebruik van de bomen voor de mens behandeld. Daarnaast wordt ook de boomvorm, stam, blad, vrucht, zaad en verspreiding besproken. De duur van de serie is max. 20 minuten.

Bijgeleverd worden een tekstboekje, lessuggesties voor de leerkracht en een geluidscassette. De prijs is f 30,--. De in 1982 verschenen serie: De eik en de berk is nog uit voorraad leverbaar, eveneens voor f 30,--. U kunt deze serie bestellen door het vermelde bedrag over te maken op postgirorekeningnr. 2108755 t.n.v. penningmeester Bomenstichting te Utrecht, onder vermelding van de gewenste serie.

TENTOONSTELLING: BETEKENIS VAN BOMEN

In het bezoekerscentrum van de Amsterdamse Waterleiding-duinen in Vogelenzang is een tentoonstelling ingericht over de betekenis van bomen voor mens en dier. Bomen vormen een rijke voedselbron waarvan veel dieren afhankelijk zijn. De tentoonstelling toont dieren voor wie dat geldt en die in Nederland voorkomen. Het ene dier leeft van vruchten, blad, sap of hout van de boom, terwijl anderen de boom als schuilplaats of nestgelegenheid gebruiken.

De natuur gaat zeer vernuftig te werk, laten de samenstellers van de expositie zien. De houtwesp bijvoorbeeld, is speciaal uitgerust met een stevige boor waarmee hij in de boom een gat boort waarin eieren kunnen worden gelegd. Samen met de eieren worden schimmelsporen afgezet, die het hout verteren waardoor het eetbaar wordt voor de larven die uit de eieren komen.

Het bezoekerscentrum van de waterleidingduinen, dat gelegen is bij de ingang "Oase" aan de Vogelenzangseweg is dagelijks geopend van 9 tot 17 uur. De tentoonstelling loopt tot 1 mei 1983.

VEEL VOORKOMENDE ZIEKTEN EN PLAGEN BIJ BOMEN (12)

De kroongalziekte

Een vrij bekende veroorzaker van plantentumoren is de bacterie *Agrobacterium tumefaciens* die een groot aantal houtige en kruidachtige gewassen kan aantasten. Voor wat betreft de bomen zijn dit ondermeer: appel, peer, walnoot en wilg, naast vele andere bomen uit de familie der Rosaceëen. De tumoren ontstaan soms aan de takken, soms aan de stam - meestal vlak bij de grond -, maar veel vaker aan de boomwortels.

De aantasting begint met het verschijnen van kleine knobbelvormige zwellingen (zowel afzonderlijk als in groepen bijeen, die in eerste instantie doen denken aan wondcallusweefsel, maar die zich gaandeweg ontwikkelen als dikke onregelmatig gevormde, bruinzwarte, wratachtige knobbels die soms vele malen dikker zijn dan de wortels en takken waarop ze voorkomen (dit in tegenstelling tot de blad- en knopgallen die worden veroorzaakt door insecten en die doorgaans vrij regelmatig van vorm zijn). Bij het ouder worden ontstaan er in de gallen vaak diepe scheuren (dit in tegenstelling tot tumoren die niet aanwijsbaar door pathogenen worden veroorzaakt en waarbij de bast doorgaans intact blijft). De bacterie die de ziekte veroorzaakt komt normaal voor als bodemorganisme (d.w.z. hij kan zich in de bodem, ook buiten de plant handhaven).

De bacterie dringt de boom binnen via verwondingen, bijvoorbeeld a.g.v. insectenvraat, wortelsnoei of het lossteken, afpennen en oprooien van de boom op de kwekerij. Spoedig na het binnendringen stimuleert de bacterie de boom een ongecoördineerde, uitbundige productie van cellen, waardoor de reeds genoemde gallen ontstaan.

De galvorming brengt de vochtvoorziening van de erboven gelegen plantedelen in gevaar, wat aanleiding kan geven tot sterke groeireductie. Vooral kleine struiken en heesters kunnen hierdoor behoorlijk worden gedeformeerd. Op grote bomen heeft de ziekte echter nauwelijks effect. Deze zullen zich ondanks de aantasting als regel normaal ontwikkelen. Aantasting van de bovengrondse delen kan echter wel leiden tot een vermindering van de sierwaarde van de boom, m.n. voor wat betreft het winterbeeld. Het uitsnoeien van de aangetaste delen heeft echter weinig zin, ten eerste omdat de stevigheid van de tak doorgaans wel in orde blijft - en dus geen noemenswaardige ver-

hoging van de kans op takbreuk valt te verwachten - en ten tweede omdat het middel vaak erger is dan de kwaal wanneer het gaat om het behoud van de esthetische waarde van de boom.

De aantasting kan in eerste instantie worden voorkomen door goede kweekmaatregelen, waarbij uiteraard moet worden uitgegaan van ziektevrij materiaal. Voordat de jonge bomen worden geplant, moetende wortels worden geïnspecteerd op de aanwezigheid van knobbels. Bij lichte aantasting kunnen deze worden uitgesnoeid, maar het succes is twijfelachtig omdat hierdoor weer opnieuw infectie kan optreden. Men kan in zo'n geval het beste materiaal verbranden of indien het te koop wordt aangeboden, uiteraard weigeren.

AGENDA

23 maart: Nationale Boomfeestdag
De landelijke viering vindt dit jaar plaats in het 750-jarige Arnhem.
(Informatie: Comité Nationale Boomfeestdag
Postbus 20020, 3502 LA Utrecht, tel. 030 - 852404)

"Leren leven met natuur en milieu" is het thema waarmee 10 natuur en milieu organisaties, waaronder de Bomenstichting zich presenteren op de Nederlandse Onderwijs Tentoonstelling, N.O.T., die 7, 8, 9 en 11, 12, 13 april in de Julianahal van de Jaarbeurs te Utrecht wordt gehouden.

Wij bieden educatief materiaal over natuur en milieu aan in de vorm van boekjes, folders, diaserie's, ook zelfwerkzaamheid wordt gestimuleerd.

De beurs is geopend van 9.30 tot 17.00 uur.
De entreprijs is f 7,50 per persoon.

Eerste aankondiging: voorjaarsexcursie donateurs.

Op zaterdag 28 mei zal een excursie worden georganiseerd naar de Heerlijkheid Beek in Berg en Dal bij Nijmegen. In april ontvangen de donateurs hierover nader bericht.